

Wat de Maas rond Spaubeek achterliet

Wat de Maas rond Spaubeek achterliet

Een geologisch ommetje
in en om Spaubeek
van ca. 13 km.

Wat de Maas rond Spaubeek achterliet

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Korte geschiedenis	3
Plattegrond	5
Wandelroute: Wat de Maas rond Spaubeek achterliet	6
Colofon	20

Voorwoord

Deze geologische wandeling is door het IVN Spau-Beek samengesteld en maakt u als wandelaar attent op de geologische opbouw van Spaubeek en omgeving. In de routebeschrijving vindt u tevens een aantal cultuurhistorische wetenswaardigheden.

De wandeling is ongeveer 13 kilometer lang, maar u kunt hem ook als twee kortere deelwandelingen lopen (6 en 7 km). Tijdens de wandeling kunt u genieten van uiteenlopende landschappen, die zelfs voor Zuid-Limburg bijzonder zijn. De route voert u over een plateau, langs graften, oude boerderijen, fruitboomgaarden, veldkruisen en de Geleenbeek. Holle wegen leiden u door een groen, steeds weer verrassend landschap. Onderweg heeft u enkele fraaie uitzichten over het terrassenlandschap van Spaubeek en zijn omgeving.

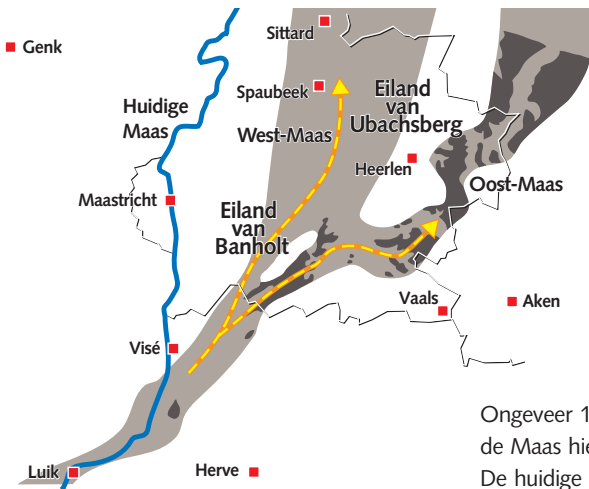

Korte geschiedenis

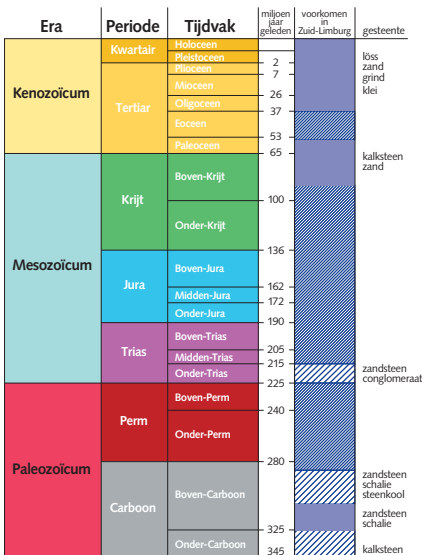
Het gebied kent een lange geschiedenis. Bij de beschrijving beperken we ons tot laatste 2 miljoen jaar, omdat die het meest bepalend zijn geweest voor het huidige landschap. In het verre verleden was het gebied afwisselend land en zee. De laatste keer dat het zee was, was in het Boven-Mioceen, ca. 12 miljoen jaar geleden.

Daarna deed de Maas haar intrede in Zuid-Limburg, een zeer brede verwilderde rivier, we spreken van de Oer-Maas. Ongeveer 2 miljoen jaar geleden was het een breed meanderende rivier, die we aanduiden als Oostmaas. Via het Ardennengebied in België stroomde ze via Luik en Visé naar het oosten via Neufchâteau, St. Martens-Voeren, Slenaken, Epen en Bocholtz naar Kerkrade. Daarna stroomde de Oostmaas richting Düren in Duitsland om daar in de toenmalige Oer-Rijn uit te monden.

Door opheffingen en kantelingen van de Ardennen en de Eifel was de Maas gedwongen haar loop geleidelijk te verplaatsen naar het westen. En nu stroomt ze via Maastricht in noordelijke richting. In al die jaren, die we geologisch gezien het 'Pleistoceen' noemen, heeft deze zogenaamde Westmaas zich traspgewijs ingeslepen in het landschap van Zuid-Limburg. Hierdoor is het karakteristieke 'terrassenlandschap' ontstaan.

Ongeveer 1 miljoen jaar geleden stroomde de Maas hier in de omgeving van Spaubeek. De huidige Maas en haar zijrivieren en beken doorsnijden het terrassenlandschap. De Geleenbeek is een van die beken. Was het gebied 2 miljoen jaren een vrij vlak plateau, nu is het mede door de uitslijting van de rivieren een dalenlandschap geworden.

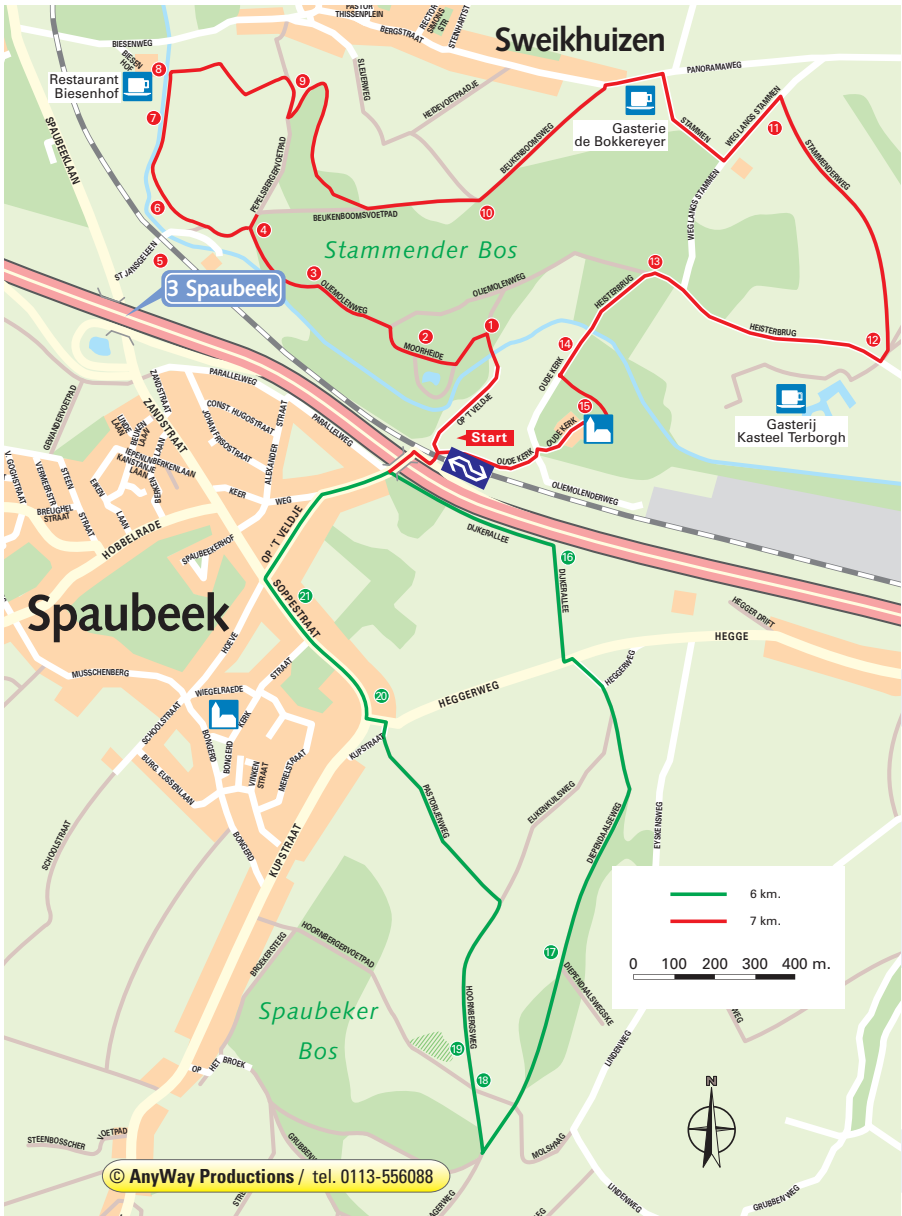

Tijdens de laatste twee ijstijden (tussen 10 en 200 duizend jaar geleden) werd op veel plaatsen in Limburg löss afgezet: fijnkorrelig zandmateriaal dat vanuit een grotendeels drooggevalen Noordzee met de overheersende NW-winden in het zuidoosten terecht kwam. Lössafzettingen zijn op talloze plaatsen in de regio nog goed waarneembaar.

Deze wandelroute wordt u aangeboden door het IVN Spau-Beek en is mede mogelijk gemaakt door het IKL (stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg), Provincie Limburg, Europa en gemeente Beek.

In Zuid-Limburg:

Wandelroute: Wat de Maas rond Spaubeek achterliet

Startpunt > NS Station Spaubeek, Op 't Veldje 1 te Spaubeek

Parkeren > Parkeerplaats NS Station Spaubeek

Afstand > Ca. 13 km (of twee lussen van 6 en 7 km)

Horeca > Gasterie de Bokkereyer, Sweikhuizen, Restaurant / Gasterie de Biesenhof, Geleen / Gasterij kasteel Terborgh, Schinnen

Ivn Spau-Beek, IKL, gemeente Beek en VVV Zuid-Limburg heten u hartelijk welkom in Spaubeek. Tijdens deze wandeltocht van ca. 13 km (of twee lussen van 6 en 7 km) zult u genieten van natuur, cultuur en de culinaire genoegens die de regio rijk is.

> Kies vanaf het startbord de meest links gelegen weg die naar de bosrand en het Asielzoekerscentrum (AZC) voert en blijf deze weg (over de Geleenbeek) volgen tot aan het AZC.

- 1 Het AZC is in de regio beter bekend als **het Retraitehuis** van Spaubeek en doet nu dienst als asielzoekerscentrum. Het voormalige retraitehuis St. Ignatius is rond 1923 gebouwd door de kloosterorde der Jezuiten op het terrein dat 'Moorheide' werd genoemd. In de nacht van 5 op 6 oktober 1942 werd het complex abusievelijk gebombardeerd door Engelse vliegtuigen; in 1946 werd het klooster herbouwd. Uit archeologisch onderzoek is gebleken dat op deze plek een Romeinse villa heeft gestaan uit de 2e eeuw. In de kelder van het AZC is het verenigingslokaal van het IVN Spau-Beek gevestigd, dat geheel toepasselijk 'Natuurcentrum Moorheide' heet.

> Loop langs de slagboom de parkeerplaats op en laat het gebouw rechts liggen. Steek schuin over en neem het grindpad aan de linkerkant richting het verharde sportveldje. Laat dit veldje links liggen en volg het pad rechts langs de vijver.

- 2 De helling aan uw rechterhand heet ook **Moorheide**, omdat het vroeger een heidegebied was. Met de opkomst van de steenkoolmijnen in dit gebied en in de regio werd op deze heide de grove den aangeplant. De bomen leverden het stuthout voor de onderaardse mijngangen. Aan de linkerkant bevindt zich een drassig bos dat is ontstaan door kwelwater uit de helling.

de Pepelsberg

> Aan het einde van dit pad links aanhouden. Blijf het brede pad volgen tot aan de T-splitting (ca. 400 meter). Het bos is inmiddels overgegaan van een grove-dennenbos naar een beukenbos. Aan de linkerkant bevindt zich de Geleenbeek, de zandberg aan de rechterkant heet de Pepelsberg.

- 3** De **Pepelsberg** is een zandberg die hoofdzakelijk uit Mioceen zand bestaat, een zeer lichtgekleurde zandsort, zo'n 20-25 miljoen jaar geleden ontstaan als kust- en zeeafzetting. Het zand heeft op diverse plekken een wat groenige kleur. Dit wordt veroorzaakt door het mineraal glauconiet, een aan mica verwant mineraal dat bestaat uit verschillende metaalsilicaten (onder andere natrium, kalium, ijzer, aluminium, en magnesium). Door rivierafzettingen in het Pleistoceen (ca. 2,6 miljoen-10.000 jaar geleden) is de bovenkant van de berg afgedekt met een dun zand- en grindpakket. De löss op de top van de berg ontbreekt omdat deze door erosieprocessen is weggesleten.
- 4** Voor de klimliefhebbers bestaat hier de mogelijkheid om naar een prachtig uitzichtpunt op de Pepelsberg te lopen. Loop in dat geval de steile heuvel rechts omhoog door het zand naar de top van de heuvel. Hier kunt u genieten van een schitterend panorama over het Geleenbeekdal en zicht op Spaubeek. In 1995 heeft hier een grote brand gewoed. Men heeft er daarna voor gekozen om de natuur zijn gang te laten gaan met als gevolg dat hier massaal berken groeien.

Hoeve Sint Jansgeleen

> Houd bij de T-splitsing links aan. Aan de overzijde van de Geleenbeek ziet u hoeve Sint Jansgeleen en rechts voor u ligt een gebouw dat bekend staat als de Sint Jansmolen (een oude watermolen).

- 5 De hoeve en de watermolen behoren bij het landgoed Sint Jansgeleen, waarvan het oudste gedeelte dateert uit de tweede helft van de 13e eeuw. De naam dankt het landgoed aan een zekere heer Jan Gelene die er in de 15e eeuw in woonde. In de volksmond wordt dit landgoed ook wel 'Gen Hoes' genoemd. Tussen 1890 en 1896 werd dwars door het landgoed een spoorlijn aangelegd, die in 1912 tot dubbelspoor werd uitgebouwd en later als mijnspoor in gebruik was.

> Houd voor de molen rechts aan en volg het voetpad.

- 6 De grachten rondom deze voormalige watermolen zijn in het midden van de vorige eeuw gedempt. Het huidige molengedeelte dateert uit 1775 en was tot 1964 in gebruik als graanmolen. Een eerste molen op deze plek werd reeds genoemd in 1321.

> Volg het voetpad langs de Geleenbeek tot vlak na de uitgegraven poelen aan uw rechterhand en sla hier rechts af.

- 7 **De Geleenbeek** ontspringt op een boerenerf van de Benzenraderhof in de buurt van Heerlen. De beek is zo'n 40 kilometer lang en mondt uit in de Maas bij Stevensweert. Langs de beek stonden 24 (water)molens en 10 kastelen. De naam heeft deze beek te danken aan de Romeinen, die de beek Glana noemden. Dit betekent: zuiver, helder en blinkend. Tijdens de mijnbouw-periode deed hij zijn naam geen eer aan toen de beek deels werd gekanaliseerd om veel van het vervuilde mijnwater versneld af te voeren. Dankzij grootscheepse natuurbeheersactiviteiten van onder meer Landschapspark De Graven krijgt de beek de laatste jaren weer zijn natuurlijke meanderende vorm terug.

- 8 Aan de overzijde van de Geleenbeek links ziet u de gerestaureerde hoeve **Biesenhof**. Deze oude boerderij ligt op Geleens grondgebied en behoort tot de parochie Sweikhuizen. De toegangsweg naar het gelijknamige dorp liep vroeger over het erf van de hoeve. In de volksmond wordt deze ook wel 'de Beese' genoemd. De rijke historie gaat terug naar 1259 toen de Duitse Orde hier een commanderij (de Kleine Biesen) stichtte met diverse geestelijke en mili-taire functies. Deze viel onder het gezag van de landcommanderij Alden Biesen, die gevestigd was in de buurt van Bilzen in België, net over de grens bij Maastricht. In de zuidschaar, die voorheen dienst deed als varkens- en paardenstal, is nu een gezellige brasserie gevestigd en heeft u vanuit de aangrenzende serre een uniek uitzicht over de Sweikhuizerberg.

> Volg het smalle voetpad dat om de gegraven poelen loopt en sla daarbij rechtsaf door de stegel (draaihekje) naar de houten trap. Loop hier omhoog en vervolgens linksaf door de stegel tot aan de kruising bij de lindeboom. Ga vervolgens rechtsaf, bij het eerste voetpad naar links en boven aangekomen weer naar links. U passeert een picknickplaats aan de bosrand.

- 9 U loopt hier door een karakteristiek stukje Zuid-Limburgs landschap met zogenaamde **graftern**. Dit zijn begroeide steile randen of treden die een helling in terrassen of plateaus verdelen. Door de begroeiing werd afspoelend grondmateriaal tegengehouden, waardoor op den duur een soort terras ontstond. Aan de andere zijde van de heg ging het erosieproces gewoon door, met als gevolg een steilere wand.

Bij de picknickplaats heeft u een fraai uitzicht op Sweikhuizen. De naam van dit dorpje is afgeleid van 'Sweijck' en van 'huizen', die vroeger respectievelijk 'vee-/weideplaats' en 'nederzetting' betekenden. Dit dorpje ligt tussen hoeve Stammenhof boven op de berg en de Biesenhof onder aan de berg. In de omgeving van Sweikhuizen zijn oude voorwerpen gevonden uit de

Erosiegeulen

steentijd die erop wijzen dat in het dorp een werkplaats voor stenen werktuigen is geweest. De prachtige **parochiekerk** dateert uit 1739. Hier worden de heiligen Odilia en Dionysius vereerd. De heilige Odilia is de patroonheilige van de blinden, met als gevolg dat sinds 1929 jaarlijks bedevaarten voor blinden worden gehouden, met deelnemers uit heel Nederland.

In de weilanden hier in de buurt zijn talloze '**Rèngeloate**' geplant, een speciale pruimensoort die afstamt van de Reine Claude. Ze werden geïntroduceerd in 1820 door Jacob Lenaerts die er samen met Peter Baggen destijds een bloeiende pruimenteelt opzette. Joep Boyens, een bekende fruitteler van Sweikhuizen heeft de teelt en veredeling doorgezet en ontwikkelde de 'Sjweikeser Rèngeloate'. Dit speciale ras raakte bijna uitgestorven totdat een aantal vrijwilligers het enkele jaren geleden van de ondergang redde. Er werd een stichting opgericht die originele nakomelingen van deze pruimensoort aanplant en verkoopt als een soort 'adoptiebomen'.

> Volg het voetpad langs de bosrand via een stegel. Via een stegel door het weiland tot aan de volgende stegel. Loop rechtdoor het bos in en blijf de weg door het loofbos volgen tot aan het dennenbos. Houd hier links aan en loop rechts langs het weiland. Ga aan het eind, bij een viersprong met een bankje, rechtdoor.

Boerenhoeve Stammenhof

10 **Tip:** Ga bij het bankje even het pad rechts in. In het bos liggen namelijk mooie erosiegeulen. Dit zijn dalen die ontstaan zijn tijdens de ijstijden in het Pleistoceen. Met name 's zomers zochten grote hoeveelheden smelt- en regenwater een weg naar beneden over de bevroren ondergrond. Daarbij werd op diverse plaatsen de deels ontdooide bovenlaag meegesleurd het dal in. Uitgespoelde hellingdelen bleven achter. Dit erosieproces eindigde toen tijdens de warmere perioden het water weer gewoon in de bodem kon zakken en er begroeiing op de helling kwam. De hogere delen (soort plateaus of kapen) die zijn ontstaan werden ca. 14.000 jaar geleden bewoond door jagers-verzamelaars.

> **Volg de verharde weg langs het bos (Stammenderbos) tot aan Gasterie de Bokkereyer. Ga hier rechtsaf, daarna weer rechts (langs de kogelvangervan de plaatselijke schutterij), richting boerenhoeve Stammenhof. Dit is hoogste punt van de wandeling, 111 meter boven N.A.P. Aan de horizon ziet u de kerktoren van Puth.**

11 De oorspronkelijke naam van deze hoeve, die reeds genoemd wordt in een koopakte uit 1288, luidt Sueychusen. Dit is afgeleid van het Duitse woord 'Sweiga', wat veehof betekent. Sinds 1580 was deze in het bezit van de Heer van Schinnen; vanaf 1806 in adellijk bezit (het geslacht Weichs de Wenne). De hoeve is in 1696 helemaal herbouwd en is een typische Limburgse carréboerderij. Hierdoor was het een verdedigbare vesting tegenover roversbendes, zoals de roemruchte Bokkenrijders.

> **Ga vóór de boerderij linksaf tot bij de kleinbladige lindeboom met zitbank. Loop hier naar rechts via de holle weg naar beneden, richting kasteel Terborg.**

Wegkruis van Onder Carbonisch kalksteen

- 12 Hier onder de lindebomen staat één van de mooiste **wegkruisen** uit de regio. Het is gemaakt van Onder-Carbonische kalksteen, ook wel Naamse steen of blauwstoepsteen genoemd (een steensoort van ca. 330 miljoen jaar oud). Het kruis is geschonken aan de bevolking van Schinnen door vrouwe Maria Ernestina De Schellaert van Obbendorf. Het familiewapen van de Schellaerts die eeuwenlang in kasteel Schinnen (thans bekend als kasteel Terborg) woonden, omvatte onder andere een leeuw en griffioen. Deze zijn, in het ondersteuk van het wegkruis terug te vinden. De vertaalde tekst op de voorkant luidt: 'Heer bescherm de inwoners van Schinnen'. Het chronogram vormt het jaartal 1807. Eigenlijk had het 1758 moeten zijn, maar bij een latere restauratie is het foutief weergegeven. Het staat wel correct op de achterkant en is als chronogram verwerkt in de tekst 'Reiziger, buig deemoedig neer voor het kruis van Jezus. Ons heil is veilig in het zegenbrengend kruis'.

Het kasteel aan de overkant van de weg (aan uw linkerhand) heet **Kasteel Terborg**, ook wel 'huis van Schinnen' genoemd. Het werd gebouwd langs een Romeinse weg van Xanten, via Wijk naar Maastricht, op de plaats waar deze de Geleenbeek overstak. Het kasteel dateert uit ca. 1285 en wordt genoemd als 'Castrum' (middeleeuwse burchttoren). Het heeft onder meer dienst gedaan als schepenbank en als gevangenis voor rovers uit de Bokkenrijdersperiode.

> Steek bij de verharde weg (kruisbeeld en vier lindes aan uw rechterhand) over en sla meteen rechtsaf via het voetpad parallel aan de asfaltweg. Blijf doorlopen tot u op de verharde weg komt. Steek hier over (pas op voor het verkeer). Vlak bij de parkeerplaats vindt u aan uw rechterhand een ontsluiting.

Annakapel

- 13 De ontsluiting is om twee redenen interessant. In de eerste plaats vanwege de zichtbare geologische opbouw en in de tweede plaats vanwege de bodemvormingsprocessen die hier hebben plaatsgevonden. Qua opbouw zijn hier van boven naar beneden onder de strooisellaag (van bladeren en dennennaalden) een lichtgrijze laag (een zogenaamde 'podzolgrond'), dekzand, Maasgrind en Mioceen zand te zien. De podzolgrond is ontstaan doordat alle humus- en ijzerdeeltjes zijn uitgespoeld, die zich vervolgens rond en tussen het Maasgrind hebben afgezet zodat een harde grindbank werd gevormd.

> Ga terug naar de verharde weg, steek deze weer over en loop rechtsaf deze weg verder af (pas op voor het verkeer).

- 14 Aan de rechterkant van de brug, net over de Geleenbeek, ligt een oude oliemolen. De restanten hiervan kunt u nog zien aan de beekzijde. De molen behoorde tot de bezittingen van de heren van St. Jansgeleen. Uit oliehoudende zaden, als kool- en lijnzaad werd olie geperst en er werd wol gevuld tot laken (vilt) voor het maken van kleding. Later werd het een graanmolen. De molen heeft dienst gedaan tot ca. 1916 en werd generaties lang bewoond door de molenaarsfamilie Moonen.

Aan de linkerkant, net over de brug, staat een grenspaal 'Spaubeeek-Schinnen'. De paal is vervaardigd van Onder Carbonisch kalksteen (gesteente van ca. 330 miljoen jaar oud).

> Ga na ongeveer 400 meter vóór een gedeeltelijk overgroeide bunker uit de 2e Wereldoorlog linksaf, via een smal voetpad naar de Annakapel.

Keientuin bij Annakapel

- 15 Het gebied rond de Annakapel heet Oude Kerk. Het kerkje is een 'juweeltje van eenvoud' in de regio en markeert de plaats waar vroeger de eerste kerk van Spaubeek heeft gestaan. Toen deze kerk (reeds genoemd in 1148) in 1837 werd verplaatst naar het centrum van Spaubeek, bleef alleen het kerkhof over. Daarom werd de Annakapel als gedachteniskapel gebouwd in 1865 en grondig gerestaureerd in 1988 (zie het chronogram bij de ingang). Naast de kapel staat een kruis met het opschrift 'Onverwach sjeiste veur mich', een passende tekst voor iedere lezer. Tegen de zijgevel is tevens een restant van de (tot nu toe) oudste grafsteen van Spaubeek (uit 1623) te zien. Het IVN Spau-Beek heeft om de kerk een **keientuin** ingericht met informatiemateriaal over de aard en de herkomst van de verschillende, in de regio voorkomende soorten gesteenten. De keien zijn in vroeger tijden aangevoerd door de maas en zijn veelal uit de naburige groeves afkomstig.

> Volg bij de Annakapel de verharde weg en ga vervolgens linksaf, de verharde weg op richting NS-station. Steek hier het spoor over; u heeft inmiddels zo'n 7 kilometer afgelegd. U kunt hier uw wandeltocht beëindigen, maar dan mist u een aantal andere aantrekkelijke geologische bezienswaardigheden.

> Loop door, richting het viaduct over de A76 en ga daarna meteen naar links over het voetpad parallel aan de snelweg. Volg het pad dat na ongeveer 400 meter afbuigt naar rechts en negeer daarna het weggedeelte dat linksaf naar dit herenhuis loopt.

Holle weg

16 Links van u ziet u **Huijs ten Dijken**. Dit herenhuis is gelegen aan de Dijker Allee, een verhoogde en verharde dijkweg door het Geleenbeekdal. Opvallend zijn de speklagbouw (afwisseling tussen lagen baksteen en Maastrichter kalksteen) en de omgrachting. Het bouwjaar van het oudste deel ligt zeer waarschijnlijk rond 1600. De families Van Randenraeth, De Negri en Caselli waren vooraanstaande families die hier hebben gewoond. Sinds 1956 is het huis in het bezit van de familie Maase. Let op de windwijzer met een bokkenrijder op het onlangs gerestaureerde dak.

> Ga bij de T-splitsing naar links en vervolgens naar rechts (Heggerweg). Loop door (weg naar links negeren) tot aan het weiland met de blauwgekleurde wandelpaaltjes. Hier links aanhouden; u loopt nu richting Diependaal, een natuurgebied met holle wegen en grubben.

De weg waar u nu loopt is een grubbe. Zowel **grubben** als **holle wegen** zijn karakteristiek voor het Zuidlimburgse landschap. Een grubbe is een weg die op natuurlijke manier is uitgesleten en kronkelend in het landschap ligt. Een holle weg is daarentegen door menselijk handelen ontstaan. Door de schurende werking van water dat zich in de karrensporen een weg naar beneden zocht is een weg uitgesleten. Zowel een grubbe als een holle weg ligt verdiept in het landschap. Ze hebben vaak steile wanden die zijn begroeid met bomen en struiken. Door de begroeiing op de taluds ontstaat een eigen microklimaat.

Autochtoon conglomeraat

- 17 Aan de rechterkant ligt op de route een geologisch monument in de vorm van zogenaamd 'autochtoon conglomeraat'. De letterlijke betekenis van dit begrip is: ter plekke ontstane grindformatie door aaneenkittig van grind door een natuurlijk cement. De harde grindlaag is ontstaan door het neerslaan van kalkverbindingen uit hoger gelegen lössformaties en limonietverbinding vanuit de kiezels zelf.

De löss is tijdens de voorlaatste en laatste ijstijd (Saalien ca. 200.000-120.000 jaar geleden en Weichselien (100.000-10.000 jaar geleden) als zeer fijnkorrelig materiaal door de overheersende NW-winden afgezet vanuit een grotendeels drooggevallen Noordzebekken en grote rivieren zoals de Maas. Löss bestaat voor ca. 75% uit kwarts (SiO_2), 15% kalk (Ca CO_3) en 10% overige mineralen. Via het regenwater spoelden met name de kalkverbindingen naar dieper gelegen lagen waar het zich weer afzette op de daar aanwezige grindpakketten.

> **Vervolg de holle weg omhoog (ca. 500 meter); u verlaat het bos/Diependaal. Ga bij de T-splitsing naar rechts en bij de volgende T-splitsing opnieuw naar rechts.**

- 18 Op dit punt van de route heeft u een prachtig uitzicht over het Limburgse dalenlandschap, waarbij veel van de dalen als 'droogdal' kunnen worden beschouwd. Dit zijn dalen waar tegenwoordig geen beek of rivier (meer) stroomt. Ze zijn bijvoorbeeld te vinden op de stuwwallen en op de heuvels in Zuid-Limburg. Deze dalen zijn ontstaan tijdens de ijstijden. Smeltwater kon niet in de bodem wegzakken en nam bij het wegspoelen grond mee. Vandaag de dag trekt neerslag gewoon de grond in en hebben de dalen geen waterafvoerende functie meer; vandaar de term 'droge dalen'.

groeve Houben

Deze dalen zijn meestal asymmetrisch van vorm met een steilere en een flauwere helling. De hellingshoek hangt daarbij af van de positie ten opzichte van de zon: de door de zon beschenen hellingen waren gevoeliger voor modderstromen als gevolg van de ontdooiende bovenlaag en raakten dus sneller en meer materiaal kwijt.

- 19 Links van het pad ligt een **grindgroeve (in de volksmond 'groeve Houben')**, met opnieuw een informatiebord. De groeve is werkelijk een 'schatkamer' van de geologische geschiedenis van de regio. Door de afgravingen zijn de verschillende zand- en grindlagen prachtig te zien. Onder een laagje cultuurgrond van ongeveer een halve meter liggen achtereenvolgens een ca. 5 meter dik lösspakket, een ca. 10 meter dikke laag Pleistoceen zand en grind (ongeveer een miljoen jaar oud) en daaronder een ca. 9 meter dikke laag Mioceen zand (25-5 miljoen jaar oud), dat ook wel zilverzand wordt genoemd. In het oudste deel van de groeve bevindt zich tevens een dun laagje bruinkool, dat als uitloper beschouwd kan worden van de veel dikkere lagen in Frimmersdorf en Morken in de buurt van Aken.

In de Pleistocene laag bevindt zich veel materiaal dat destijds door de Maas vanuit Noord-Frankrijk, België en Duitsland is aangevoerd. Het oudste gesteente daarbij is kwartsiet, afkomstig uit de Cambriumperiode, zo'n 500 miljoen jaar geleden. Enkele van de grote Maaskeien bij de Annakapel komen uit deze groeve.

> Blijf het pad volgen tot bij de Y-splitsing; houd links aan, richting Spaubeek (deze weg wordt de Pastoorsweg genoemd). Ga aan het eind, meteen na het rooster in het wegdek, naar rechts.

Oude Pastorie

- 20 Voor u ligt een oude hoeve: **de Oude Pastorie**. Deze pastorieboerderij werd in 1758 gebouwd door pastoor Lemmens. De parochiekerk bevond zich toen in het buurtschap 'Oude Kerk', bij de Annakapel eerder op de route. Tijdens de zogenaamde kerkstrijd rond 1830 werd zelfs het voorstel gedaan om in de nabijheid van de Oude Pastorie een nieuwe, tweede kerk te bouwen. Deze verscheen echter uiteindelijk in het (huidige) centrum van Spaubeek. De carréboerderij wordt momenteel bewoond door de familie Kusters. De stenen die voor het huis liggen zijn een kwartsiet en een conglomeraat uit het Devoon.

> Steek na ongeveer 25 meter (bij de T-splitsing) de weg over, ga linksaf en na ca. 50 meter naar rechts (Soppestraat). U passeert hier een Pieterpad-wegwijzer.

- 21 Het Pieterpad is een rood-wit gemarkeerde wandelroute die van Pieterburen in Noord-Groningen via Oost-Nederland helemaal naar Maastricht loopt. Vanuit Spaubeek gaat de route verder over het Limburgs plateau, via Schimmert naar het zuiden.

> Blijf de weg volgen tot het kruispunt; ga hier naar rechts, richting NS-station. Volg de weg (Op 't Veldje) over het viaduct, tot bij het startpunt van de route.

IVN Spau-Beek, IKL en VVV Zuid-Limburg hopen dat u genoten heeft van deze geologiewandeling door een mooi stukje Limburg en wensen u een prettige voortzetting van de dag toe.

Informatie

Indien u vragen heeft betreffende de route of overige informatie omtrent de regio kunt u contact opnemen met IVN Spau-Beek, via de website www.ivnspaubeek.nl.

IKL > www.ikl-limburg.nl

Natuurmonumenten > www.natuurmonumenten.nl

Attero > www.attero.nl

Gemeente Beek > www.gemeentebeek.nl

Toeristische informatie is verkrijgbaar bij VVV Zuid-Limburg via telefoonnummer 0900-555 9798 (€ 1,- per gesprek) of via email info@vvvzuidlimburg.nl. Komt u gedurende deze route een probleem tegen, zoals een wegomlegging dan verzoeken wij u vriendelijk dit te melden bij het Routepunt van VVV Zuid-Limburg. Dit kan telefonisch via 043-609 8529 of email: routepunt@vvvzuidlimburg.nl.

Deze brochure is mede mogelijk gemaakt door:

provincie limburg

"Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland"

provincie limburg

Info

Telefonische informatie tijdens kantooruren:

0900-555 9798 (€ 1,- per gesprek)

E. info@vvvzuidlimburg.nl

I. www.vvvzuidlimburg.nl

Colofon

Deze brochure is een uitgave van IVN Spau-Beek, IKL, gemeente Beek en VVV Zuid-Limburg.

Wij hebben deze brochure met de meeste zorg samengesteld. Alle informatie hierin wordt echter verstrekt zonder aansprakelijkheid onzerzijds.

© VVV Zuid-Limburg 2010

Deze brochure is (mede) mogelijk gemaakt door de gemeente Beek, IKL, Provincie Limburg en de Europese Unie.

Coördinatie: IKL en VVV Zuid-Limburg

Teksten: IVN Spau-Beek en dhr. W. Schins

Routebeschrijving: IVN Spau-Beek

Fotografie: IVN Spau-Beek

Opmaak: Het Vormlab, Heerlen

Cartografie: Anyway Productions, Heinekenzand

Uitgave: 2010

Druk: Kontinu Printing Support, Sittard